

Nytt nationellt underlag för att effektivisera åtgärdsarbetet med vandringshinder för fisk och andra vattenlevande organismer

2026-04-16

Trafikverket har publicerat ett nationellt GIS-underlag för prioritering av potentiella vandringshinder i väg- och järnvägsnätet. Underlaget omfattar såväl statliga som kommunala och enskilda vägar samt järnväg, och finns publicerat på Trafikverkets externa GIS-portal¹.

Prioriteringsunderlaget är en del av Trafikverkets arbete med att identifiera och bedöma platser där åtgärder kan behövas för att vatten och vattenrelaterade värden inte ska påverkas negativt. Den statliga infrastrukturens antal kontaktpunkter med vatten är mycket stort och rätt prioriteringar är därför en nyckelfaktor för att få ut maximal nytta av satsade resurser. Arbetssättet för vandringshinder följer samma iterativa process som arbetet inom andra vattenområden, där bedömningar sker i flera steg.

Processbild - Från behovsinventering till genomförd åtgärd och värde för kund. Prioritering sker i varje steg.

Underlaget bygger på en tidigare utförd nationell identifiering av alla korsningspunkter mellan vattendrag och vägar och järnvägar. Varje korsningspunkt har genom GIS-analys tilldelats poäng som summeras och ger en indikation på den potentiella miljönyttan av en åtgärd. Metodiken för prioritering baseras på en tidigare metodik som togs fram av Länsstyrelsen i Jönköping, som sedan anpassats för en nationell analys. Mer information om poängsättningen finns på Trafikverkets hemsida².

Poängsättningen bygger på nationellt tillgängliga underlag och ger en fingervisning om var fortsatt arbete bör fokuseras. Flera faktorer styr dock åtgärdsarbetet. Exempelvis är samverkan med andra aktörer med lokalkännedom inom ett avrinningsområde avgörande, då miljönyttan av ett åtgärdat vandringshinder är beroende av vilka andra åtgärder som genomförs uppströms och nedströms i ett vattensystem.

Trafikverket kommer att uppdatera underlaget när vandringshinder längs statlig väg och järnväg utreds och åtgärdas. Underlaget inkluderar dock även kommunala och enskilda vägar i den nationella GIS-analysen, som kan användas av andra aktörer inom svensk vattenförvaltning.

¹ <http://miljowebbvatten.trafikverket.se>

² <http://www.trafikverket.se/miljowebbvatten>